

ΣΤΟ ΑΙΓΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
ΠΟΥ ΦΩΤΙΖΕΙ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Λευτεριά, Λευτεριά, σμίξει, θα γράψει
τους ουρανούς τό στέμμα σου. Τό φῶς σου,
χωρίς νά κλείει, τυφλώνει τό λαό σου.
Πεταδούδες χυσιές οι 'Αμερικάνοι,
λογαριάζουν πῶσα δολάρια χάνει
σήμερα τό ὑπερούσιο μέταλλό σου.

5

Λευτεριά, Λευτεριά, θά σ' ἀγοράσουν
ἔμπροσθε καί κονοσόρτσια κ' ἐβραῖοι.
Εἶναι πολλά τοῦ αἰῶνος μας τά χρέη,
πολλάς οι ἀμαρτίες, πού θά διαβάσουν
οι γενεές, ὅταν σέ παρομοιάσουν
μέ τό πορτραῖτο τοῦ Donian Gray.

10

Λευτεριά, Λευτεριά, σέ νοσταλγοῦνε,
μαχηνά δάση, ρηγιαγμένοι χῆντοι,
ὅσοι ἀνθρώποι προσδέχονται τή λύπη
σάν ἔπαθλο τοῦ ἀγῶνος, καί μοχθοῦνε,
καί τή ζωή τους ἐξακολουθοῦνε,
νεκροί πού ἡ καθιέρωσις τους λείπει.

15

ΕΙΣ ΑΝΑΡΡΕΑΝ ΚΑΒΟΝ

5
Ὡ μεγάλε Ζακύνθιε,
τῶν ὠδῶν σου τὰ μέτρα,
ὕψηλά, σοβαρά,
τοὺς ἀγῶνες ἐκάλυπτον
ἐκτεταμένους.

10
Τῆς δουλείας τὰ βάρβαρα
σχοτάδια κατεξέσχιζεν,
ὅταν ἐγράφη πύρινος,
ἡ ἀσφατῆ τῶν ὀπλῶν
(καὶ ἡ ἀρετῆ σου).

15
Ὡς ἦλιος, ἀναβάν
τὸν Ὀλυμπον, ἐστάθη
πάνω εἰς γυμνά χωράφια,
εἰς ἀνθισμένα ἐρείπια,
γνωρίμων χλέος.

20
Ἀλλὰ τό θεῖον ἔναυσμα
ἦ φωνῆ σου δέν εἶναι
τώρα πλέον. Μᾶς ἔργεται
μαχηνός καὶ παράταιρος
ἦχος τυμπάνου.

Ὀδόληρος αἰών,
χειμαρρος, τῆν Ἐλαδάδα,
ταραγμένως, ἐσάραωσεν

ἀπό τὰ ἰδανικά σου,
τῆν οἰκουμένην.

25
Κράτει λουπόν, ὦ γέροντα,
τῆν ἐπιτύμβιον πλάαα.
Τό πεπταλαιωμένον σου
τραγοῦδι κράτει. Φύγε,
παράιτησόν μας.

30
Ἢ, ἂν προτιμᾶς, ἐξύμνησον,
ἀντίς γεγυμνωμένων
ξίφῶν, ὅσα μαστίγια
πρός θρίαμβον ἐπισείονται
τῶν καφερείων.

35
Ἴππους δέν ἐπιβαίνουσι,
ἀμῆ τῆν ἐξουσίαν
καὶ τοῦ λαοῦ τὸν πρᾶχληλον,
ἰδοῦ, μάχονται οἱ ἦρωες
μέσα εἰς τὰ ντάναινα.

40
Τίς δάφνες τοῦ Σαργάριου
ἦ Ἐλευθερία φορέσασα,
γοργά ἀπό μίαν χεῖρα
σ' ἄλλην περᾶ καὶ σύβεται,
δούλην στρατῶνος.

45
Καθώς, ἔταν τῆν εὐκόλον
λαίαν ἀποχομίσει,
φύγει, διατάξει, κ' ἔπειτα
σέ μιά γραμμὴν ἐλίσσεται
πληθῆος μυρμηγκῶν,

55 μεγάλα προπορεύονται
 έντομα, μέγα φέροντα
 βάρος, ἀχολουθοῦσι,
 μέ φορτίο ἐλαφρότερο,
 μικρότερα ἄλλα,

60 καί δέ βλέπουν στό πλάγι τους
 τό παιδάκι πού στέκει
 νά γελά τόν ἀγῶνα των,
 καί δέ βλέπουν ὅτι ὕψωσε
 τώρα τό πέδιμα —

65 οὔτω τήν χώραν νέμεται
 ἡ στρατιά τῆς ἤπτης,
 τοῦ λαοῦ τήν ἀπόφασιν,
 ἀπεγκτον, φοβεράν,
 περιφρονοῦσα.

70 Ἄλλά τί λέγω; Θρήνησε,
 θρήνησε τήν πατρίδα,
 νεκράν ὅπου σκυλευοῦν
 ἀλλοφρονοῦντα τέχνα της,
 ὧ Ἄνδρέα Κάλβε.

75 Μικράν, μικράν, κατὰπτυστον
 ψυχὴν ἔχουν αἱ μάζαι,
 ἰδιοτελεῖ καρδίαν,
 καί παρειάν ἀναίσθητον
 εἰς τοῦς κολάφους.

Φθονῶ τήν τύχη σας, προνομιοῦχα
 πλάσματα, κοῦνδες ἰαπωνικές.
 Κομπιά, ρόδινα μέλη, πλαστικές
 γραμμές, μεταξωτά, διαφανῆ ρούχα.

5 Ζωή σας ἔδη τὰ ὠραῖα σας μάτια.
 Στά χεῖλη, μόνο οἱ λέξεις τῶν παθῶν.
 Ἔνα ἔχει ὄνειρο: τόν ἀγαθόν
 ἄντρα σας καί τὰ νόμιμα κρεβάτια.

10 Χορός ἡμιπαφθένων, δύο δύο,
 μ' ἀλύγιστο τό σῶμα, θυμαμβικά,
 ἐπίσημα καί τελετουργικά,
 πηγαίνετε στό ντάνσιγκ ἢ στό ὠδειο.

15 Ἐκεῖ ἀπειράριθμες παίρνετε πόδες.
 Σάν τή σελήνη πρὶν ρομαντικές,
 αὔριο πανηγίες, ὅσο προχτές,
 ἀκούοντας τή «Valenzia», σκαμππρόδες.

20 Ἔνα διάστημα παίζετε τό τέρας
 μέ τὰ τέσσερα πόδια κολιγιά.
 Τρέχετε καί διαβάζετε μετά
 τόν ὁδηγό σας «οἰά τὰς μητέρας».

25 Ὡ, νά μποροῦσε ἔτσι κανεῖς νά θάλλει,
 μέγα ρόδο κάποιας ὄρας χρυσῆς,

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΠΙΣΑΛΗΑΟΙ

Οι υπάλληλοι δὸν λιώνουν καὶ τελευτῶνουν
σὺν στηλας δύο δύο μέσ στά γραφεῖα.
(Ἡλεκτρολόγοι θά 'ναι ἡ Πολιτεία
κι ὁ Θάνατος, ποῦ τοὺς ἀνεκνεώνουν.)

Κάθονται στὶς καρέκλες, μουτζουρώνουν
ἀθῶα λευκά χαρτιά, χωρὶς αἰτία.
«Σὺν τῇ παρούσῃ ἀλληλογραφίᾳ
ἔχομεν τὴν τιμὴν» διαβεβαιώνουν.

Καὶ μοναχὰ ἡ τιμὴ τοὺς ἀπομένει,
ὅταν ἀνηφορίζουνε τοὺς δρόμους,
τό βράδυ στὶς ὄχτῶ, σὺν κουρνιασιμένοι.

Παίρνουν χάστανα, σκέπτονται τοὺς νόμους,
σκέπτονται τό συναδάλαγμα, τοὺς ὄμους
σηκώνοντας οἱ υπάλληλοι οἱ κατημένοι.

Ο ΜΙΧΑΛΙΟΣ

Τὸ Μιχαλιὸ τὸν πήρανε στρατιώτη.
Καιρωτὰ ξεκίνησε κι ὠρῶα
μέ τό Μαρή καὶ μέ τὸν Παναγιώτη.
Δέ μπόρεσε νά μάθει χάν τό «ἐπ' ὄμου».

Ἄλο ἐμουρμούριζε: «Κύρ Δεκανέα,
ἄσε με νά γυρίσω στό χωριὸ μου».

Τὸν ἄλλο χρόνο, στό νοσοκομεῖο,
ἀμίλητος τὸν οὐρανό κοιτοῖσε.

Ἐκάρφωνε πέρα, σ' ἓνα σημεῖο,
τό βλέμμα του νοσταλγικό καὶ πρᾶο,
σά νά 'λεγε, σά νά παρακαλοῖσε:
«Ἀφήστε με στό σπίτι μου νά πάω».

Κι ὁ Μιχαλιὸς ἐπέθανε στρατιώτης.
Τὸν ξεπροβόδισαν χάτι φαντάροι,
μαζί τους ὁ Μαργῆς κι ὁ Παναγιώτης.
Ἄπάνω του σκεπάστρηγεν ὁ λάκκος,
μά τοῦ ἄφησαν ἀπέξω τό ποδάρι:
Ἦταν λίγο μακρὺς ὁ φουκαράκος.

ΠΡΟΘΗΚΑΙ

Όταν οι άνθρωποι θέλουν να πονείς,
μπορούν με χίλιους τρόπους.
Πιξε τό όπλο και σφαιάσου πρηγής,
όταν άκούσεις ανθρώπους.

5 "Όταν άκούσεις ποδοβολητά
λύκων, ό Θεός μαζί σου!
Ξαπλώσου χάμου με μάτια κλειστά
και χάρτησε τήν πνοή σου.

10 Κράτησε κάποιον τόπο μυστικό,
στόν πλατύ κόσμο μιά θέση.
"Όταν οι άνθρωποι θέλουν τό κακό,
τού δίνουν όψη ν' άρέσει.

15 Τού δίνουν λόγια χρυσά, πού νικούν
μέ τήν πειθώ, μέ τό ψέμα,
όταν [οι] άνθρωποι διαφιδονικούν
τή σάρχα σου και τό αίμα.

20 "Όταν έχεις μιά παιδική καρδιά
και δέν έχεις ένα φίλο,
πήγαινε βάλτε βέρα στά κλαδιά,
στή μπουτονιέρα σου φίλο.

"Άσε τά γύναια και τό μαστροπό
Λαό σου, Ρώμη Φιλύρα.
Σέ βράβηρο πέφτοντας άγρωπό,
χάρτησε σκῆπτρο και λύρα.

Ἦσαν ὠραία ὡς σύνολο τὰ ἐπιστημονικά βιβλία, οἱ αἱματόχρωμες εἰκόνες τους, ἡ φίλη που ἀμφίβονα κοιτάζοντας ἐγέλια μυστικά, ὠραῖο κι ὄ,τι μᾶς ἔδιναν τὰ φευγαλέα της χελίτη...

3 Τό μέτωπό μας ἔκρουσε τόσο ἀπανά, μέ τόσο ἐπιμονή, που ἀνοιξαμε γιά νά 'μπει σάν κυρία ἡ Τρέλα στό κεφάλι μας, ἔπειτα νά κλειδώσει. Τώρα ἡ ζωή μας γίνεται ξένη, παλιά ιστορία.

10 Τό λογικό, τὰ αἰσθήματα μᾶς εἶναι πολυτέλεια, βάρος, καί τὰ χαρίζουμε τοῦ χάρη σου. Κρατοῦμε τήν παρόρμηση, τὰ παιδικά μας γέλια, τό ἔνοστιχο ν' ἀφηνόμεθα στό χέρι τοῦ Θεοῦ.

15 Μιά κωμωδία ἡ πλάση Του σάν εἶναι φρικαλέα, 'Εκείνος, που ἔχει πάντοτε τήν πρόθεση καλή, εὐδόκησε στά μάτια μας νά κατεβάσει ἀνδραία — ὦ, κωμωδία! — τό θαύτωμα, τ' ὄνειρο, τήν ἀχλύ.

20 ...Κ' ἦσαν ὠραία ὡς σύνολο ἡ ἀγορασμένη φίλη, στό δειλί αυτό τοῦ μακρινοῦ πέρα χειμῶνος, ὅταν, γελώντας ἀνιγηματικά, μᾶς ἔδινε τὰ χελίτη κι' ἐβλαστε τό ἐνδεχόμενο, τήν ἄβυσσο που ἔρχόταν.

Στούς Δελφούς ἐμετρήθηκε τό πνεῦμα δύο 'Ελλιάδων. Ὁ Αἰσχύλος πάλι ἐξύπνησε τήν ἡχώ τῶν Φαιδριάδων. Lorgnon, Kodaks, operateurs, στοῦ Προμηθέα τόν πόνο ἔδωσαν ἰδιαίτερο, γραφικώτατο τόνο.

Ἐνας λυγμός ἐκίνησε τ' ἀπύθωνα ἀντά πλόγη. Κι ὅταν, χαφίς νά πέσει ἀνδραία, ἡ ὀμνήγρις διελύθη, τίποτε δέν ἐτάρασε τήν ἱερή ἐκεῖ πέρα σιγή. Κάποιος γυπαετός ἔσχιζε τόν αἰθέρα...

Ἐπρόδωσαν τὴν ἀρετὴν κ' ἦρθαν οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.
Μέ χρηῖμα παίρνεται ἡ καρδίαν κ' ἀποτιμᾶται ὁ φίλος.
" Ἄν ἄλλοτε ἀντιπέγυριζε στὸ νοῦ, στὰ μάτια, σ' ὄ,τι,
εἶναι ἡ ζωὴ πιά σκοτεινὴ κ' ἀνέφικτη σὰ θρόνος,
εἶναι πικρία στὸ χεῖλος.

Νύχτα βαθεῖα. Μὲ πνεῦμα ὀργῆς ἔσπρωξα τὸ κρεβάτι.
" Ἄνοιξα τίς ἀσχηματισμένες κάμαρες. Καμία
ἐλπὶς. Ἄπ' τὸ παράθυρο, τοῦ τελευταίου διαβάτη
εἶδα τὴ σκιά. Κ' ἐφώναζα στριγγὰ στὴν ἡσυχία:
« Δυστυχία! »

Ἡ φρυχτὴ λέξη μὲ φωτιά στὸν οὐρανὸν ἐγράφει.
Δέντρα τὴ δαχτυλοδειχτοῦν, ἀστέρια τὴν κοιτοῦνε,
ἐπιγραφεὶ τὴν ἔχουνε τὰ στίβια κ' εἶναι τάφοι,
ἀκόμην θά τὴν ἀκουσαν οἱ σκύλοι κ' ἀλυτοῦνε.
Οἱ ἀνθρώποι δὲν ἀκοῦνε;

Ἡ ΠΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟΝ

(Πινὰξ ἡμετελής)

Ἐχει πιά θυσεὶ ὁ ἥλιος τοῦ χειμῶνα,
καὶ γρήγορα, σὰ θέατρο, σκοτεινιάζει,
ἢ σὰ νὰ πέφτει πέπλο σὲ μιὰ εἰκόνα.
" Ἄλλο δὲ βρῖσκει ὁ ἀνεμος, ταράζει
μόνο τ' ἀγκάθια στὴν πεδιάδα ὄλη,
μόνο κάποιο χαρτί σ' ὄνη τὴ φύση.
Μὰ τὸ χαριτωμένο περιβόλι
αἶμα καὶ δάκρυα τὸ ἔχουνε ποτίσει.
" Διάκοπτα τὰ δέντρα ξεκινῶνε,
κ' οἱ πέτρωνι σταυροὶ σκίζουσι σὰ χέρια
τὸν οὐρανὸ ἵπὸ συνέφερα περνοῦνε,
τὸν οὐρανὸ πού εἶναι γωρὶς ἀστέρια.

(Ὀφθαῖο, φρυχτὸ καὶ ἀπέριττο τοπίον!
Ἐλαιογραφεὶα μεγάλου διδασκάλου.
" Ἄλλὰ τοῦ λείπει μιὰ σειρὰ ἐρειπίων
κ' ἡ ἐπίσημος ἀρχὸν τοῦ Παγκόλου.)

5
10
15
20

Α! κύριε, κύριε Μαλακάση,
ποιός θά βρεθεί νά μᾶς δικάσει,
μικρόν ἐμέ κ' ἑσᾶς μεγάλο,
ἴδια τόν ἔνα καί τόν ἄλλο;
Τούς τρόπους, τό παράστημά σας,
τό μονολε πού σᾶς βοηθάει
νά βλέπετε μόνο στό πλάι
καί μόνο αὐτούς νά χαιρετᾶτε
ὄσοι μοιάζουν ἀριστοκράται,
τήν περιποιημένη φάτσα,
τήν ὑπεροπτική γκριμάτσα
ἀπό τή μιά μεριά νά βάλει
τῆς ζυγαριάς, κι ἀπό τήν ἄλλη
πλάστιγγα νά βροντήσω χάρου,
μισητό σκήνωμα, θανάτου
ἄθυρμα, συντριμμένο βάζον,
ἐγώ, κύμβαλον ἀλαλάζον.
"Α! κύριε, κύριε Μαλακάση,
ποιός τελευταῖος θά γελάσει;

5
10
15

Τή σάρακα, τό αἶμα θά βάλω
σέ σχῆμα βιβλίου μεγάλο.
«Οἱ στήγοι παρέχουν ἐπίδες»
θά γράψουν οἱ ἐφημερίδες.
«Κλεαρέτη Δίπλα-Μαλάμου»
καί δίπλα σ' αὐτό τ' ὄνομά μου.
Τήν ψυχγή καί τό σῶμα πάλι
στή δουλειά θά δίνω, στήν πάλι.
"Αλλά, μέ τή δύση τοῦ ἡλίου,
θά πηγαίνω στοῦ Βασιλείου.
"Ἐχει θά βρίσκω ὄλους τοὺς ἄλλους
λογίους καί τοὺς διδασκάλους.
Τά λόγια μου θά ἔχουν οὐσία,
ἢ σωπτή μου μιά σημασία.
Θηρεύοντας πράγματα αἰώνια,
θ' ἀφήσω νά φύγουν τά χρόνια.
Θά φύγουν, καί θά ἔναι ἡ καρδιά μου
σά ρόδο πού ἐπάτησα χάμου.